

DIPLOMAT

№ 02(015) Mart, Adar 2005

İctimai-siyasi qəzet
Rojnama civakî u sîyasi

Qiyməti
Hêjaye 1000 manat

Xalqımızı Novruz Bəyramı münasibətilə təbrik edirik! Cejna gelême ya netewî "NEWROZ" pîrozbe!

Mesûd Barzanî û Celal Talebanî

Danûstandinên di navbera şiiyan û kurdan de ji bo avakirina hikûmeta koalîsyonê berdeyam in û heftiya borî İbrahim Ceferiyê kandîdatê şiiyan bo serokwezîrtiya İraqê hat Selahedinê û serokê Partiya Demokrat ya Kurdistanê Mesûd Barzanî dît. Paşê jî ew çû Silêmaniyeyê û li Qeleçolanê sekreterê giştî yê Yekitiya Niştîmanî ya Kurdistanê Celal Talebanî dît. Piştî hevdişinê digel İbrahim Ceferî pêr roja pênçşemê Mesûd Barzanî û Celal Talebanî jî Selahedinê kom bûn û mînaqêşeya avakirina hikûmeta İraqê û hikûmeta Kurdistanê kirin.

Mesud Barzanî û Celal

Talebanî di preskonferansê de behsa helwêsta kurdan ya li hemberî grupên cida yên İraqê û Mesûd Barzanî got ji wan re ya giring ne şexs in û ya giring programên siyasî ne û lewra programa kîjan aliyê ereb pirtir nêzikî daxwazên wan be ew dê piştgiriya wê programê bikin. Mesûd Barzanî piştirast kir ko wan hê jî biryara xwe nedaye û mînaqêşe berdeyam in.

Celal Talebanî jî di preskonferansê de behsa parastina canê brayetiye di navbera hêzên kurdî yên siyasî de kir û got ew dê têkiliyên di navbera PDK û YNK-ê de xurttir bikin û rênedin ko di dereceyên jêr

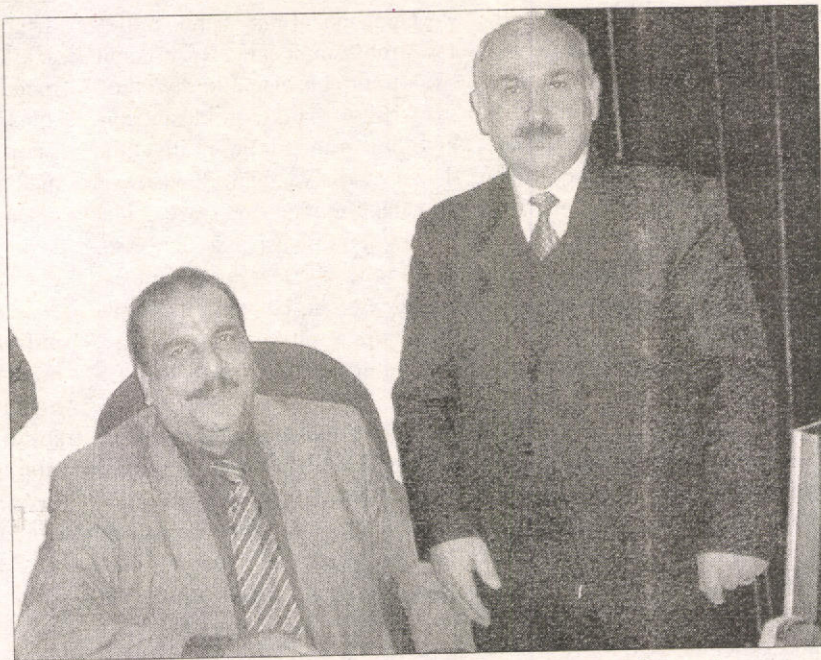
de problem û prûz derkevin. Celal Talebanî got her kesekê ko probleman derxe dê bête ceza kirin.

Hêzên siyasî yên şiiyan xwe dispêrin Ayetullah Elî Sîstanî û her cara ko problemek di navbera wan de derkeve ew diçin nik Elî Sîstanî û wî wekî merceiyetê herî bilind qebûl dikin. Mesûd Barzanî dibe serokê Kurdistanê û Celal Talebanî di preskonferansa pêrê de got ew qebûl dikê ko Mesûd Barzanî bibe merceiyetê herî bilind yê Kurdistanê. Lê belê, Celal Talebanî got, mebesta wî başûrê Kurdistanê ye û mebesta wî ne Kurdistan mezîna e.

Mən əminəm ki, dostluq əlaqələri mütləq yaranacaq

*Müsaibim İrak respublikasının Azərbaycanı
səlahiyyətli səfiri Ərşad bəydir*

Əvvəla bizi qəbul etdiyiniz üçün, sizə təşəkkür edirik və İrakda keçirilən demokratik seçkilərin baş tutmasına görə də İrak rəhbərliyinə Azərbaycan kürdləri adından təbrik məktubu hazırlamışıq və İrakın Azərbaycanda səlahiyyətli Səfiri kimi sizə təqdim edirik. Bu gün İrak xalqının Səddam zülmündən xilas olması və demokratik bir yaşama başlaması İrakda yaşayan bütün xalqlar kimi, dünya ictimaiyyətinə də xoş təsir bağışlayır. Eləcə də bizə. Bu azadlıq münasibəti ilə və eləcə də keçirilən demokratik seçkilərə görə İrak xalqlarını, sizi təbrik edirik. Qoy İrakdakı terrorlara son qoyulsun və xalq azad, əmin-aman demokratik bir yaşam yaşasın.

İrakın Azərbaycanda səlahiyyətli səfiri cənab Ərşad Ömər İsmayıl və "Diplomat" qəzetinin baş redaktoru Tahir Süleyman

-Cənab səfir biz istəyirik ki, qəzetimiz üçün müsahibə verəsiniz, əgər mümkündürsə?

- Xoş gəlmisiniz, böyük məmnuniyyətlə. Əvvəla sizə bildirmək istəyirəm ki, Səddam dönəmində heç bir diplomat qəzetlərə müsahibə verə bilməzdi. Hətta onları qəbul etməzdi. Amma indi şükürlər olsun istədiyiniz vaxt bizimlə görüşə bilərsiniz.

Heç bir problem yoxdur və olada bilməz. Onu da qeyd edim ki, bu günkü İrak demokratiyası Yaxın şərqə, ələl xüsus ərəb ölkələrinə və eləcə də qonşu dövlətlərə, bir nümunə olacaqdır.

Cənab Buş da dönə-dönə Səudiyyə

yə Ərəbistanına, Misirə və ətraf ölkələrə çağrı yaptı ki, demokratiyaya dönsünlər. İsrail Fələstini misal götürərək qeyd etdi ki, xəncərləri yerə qoymaq, insani münasibətlər yaratmaq, sülh, demokratiya şəraitində yaşamaq lazımdır. Çünki, savaşa, müharibəyə ehtiyac qalmayıb.

-Hörmətli səfir mən bu yaxınlarda İrakda oldum. Orda yaşayan kürd, türkmən,ərəb, kıldani,assuri xalqlarının nümayəndələri ilə görüşdüm. Onlar inana bilmirdilər ki, Azərbaycandan İraka kimsə gədə bilərmiş.Sevinclərindən bilmirdilər nə etsinlər.

Davamı səh. 2-də

Mən əminəm ki, dostluq əlaqələri mütləq yaranacaq

Əvvəli səh.1-də
Mən səyahətim haqqında silsilə yazılar vermişəm və mənim məqsədim Azərbaycan hökuməti ilə Kürdüstan hökumətləri arasında bir dostluq əlaqəsi yaratmaqdır. Hansı ki, bu əlaqələrin bünövrəsi hörmətli elm xadimimiz yazıçı,diplomat, professor Qəzənfər Paşayev və türkman xalqının tanınmış şairi Əbüllətif Bəndəroğlu tərəfindən qoyulmuşdur. Bizim istəyimiz bu əla-

də, daxildən həqiqi cəhənnəm idi. Türkman xalqının heç bir haqqı yox idi. Səddam çalışırdı ki, türkmanları tamam məhv edərək yer üzündən silsin. Biz milli adları öz uşaqlarımıza verə bilməzdik,çünki şəhadətnamə verilməzdi. Uşağımız türkman kimi qeydə alınmazdı. Türkmanlar mülk ala bilməzdilər. Əgər təbii fəlakət nəticəsində bir türkmanın evi uçsaydı o evi təmir etmək olmazdı.Ya elə uçmuş vəziyyətdə yaşayardı, ya da yalnız

gördüm. Səddam himayəsində olan şəhərlərə qayıdanda çox üzülürdüm, çox sıxılırdım çünki zülmədən başqa heç nə yox idi.

- Cənab səfir son seçkilər haqqında nə deyə bilərsiniz, bəzi informasiya mərkəzləri İrakda ələlxüsus Kərkükdə, Ərbildə keçirilən seçkilərin saxtalaşdırılmasından danışır. Bəzi ərəb əmirlikləri Kərkükün ərəblərə məxsus olduğunu bəzilərin isə Kürdüstana məxsus olduğunu qeyd edirlər, bu haqda sizin fikrinizi bilmək istərdik?

-Əslində orda heç bir problem yoxdur. Kimlərsə öz maraqları üçün aranı qarışdırırdılar ki, demokratik seçim alınmasın. Çox şükür gözəl demokratik bir seçim alındı. Araqarışdırırlar öz paylarını alıb yerlərində oturdu. Kərkük Kürdüstan ərazisinə aid olan qardaşlıq şəhəridir. Biz o şəhərin adını qardaşlıq şəhəri qoymuşuq bunu heç kim inkar edə bilməz, neçə yüz illərdir ki, kürdlər, türkmanlar, assurilər, ərəblər qardaşcasına bu qədim şəhərdə yaşamışlar və bundan belə də yaşayacaqlar bunun heç bir problemi yoxdur.

- Ərşad bəy siz indiki seçkilərdən sonra İrakin gələcəyini necə görürsünüz?

- İrak federativ Respublikası mənə elə gəlir ki,parlament və prezident seçkilərindən sonra çox demokratik bir şəkildə inkişaf edəcək. Çünki İrak xalqı Səddam zülmündən çox əziyyətlər çəkmişlər,olmazın faciələrini görmüşlər,yaşamışlar. Ona görə də xalq bu demokratiyanı nəyin bahasına olursa olsun əldən verməyəcəklər və İrak Federativ Respublikasının xoşbəxt gələcəyi uzaqda deyil.

- Cənab səfir siz artıq neçə müddətdir ki,Azərbaycandanırsınız. Azərbaycanımızın sabitliyini,demokratiyasını, xalqlar arasında dostluğu, əmin-amanlığı, qardaşlığı, içtimai-siyasi inkişafı necə görürsünüz.Bu haqda nə deyə bilərsiniz?

-Mən Azərbaycan xalqının qonaqpərvərliyinə, sadəliyinə, mehribançılığına görə onlara minnətdaram.

Burada hörmətli Prezidentiniz İlham Əliyev cənabları sayəsində gözəl demokratiya yaranmış. xalqlar çox əmin-aman, sülh şəraitində yaşayır, baxmayaraq Qarabağ savaşı hələ bitməmişdir. Və siz yaxşı bilirsiniz Bakıda nə qədər gözəl binalar tikilmiş və tikilməkdədir.

Mənim istəyim budur ki, İrakda da belə bir sabitlik yaransın müharibənin ağrı - acıları xalqın yadından çıxsın, xalq firəvan həyat sürsün və Azərbaycan Respublikası ilə İrak Respublikası arasında siz dediyiniz kimi dostluq-qardaşlıq əlaqələri yaransın.Mən inanıram ki, belə bir əlaqə mütləq yaranacaqdır.

-Müsaibə üçün çox sağ olun.

-Siz də çox sağ olun.

Qəzetin əməkdaşı Kərəm Əliyev, Ərşad bəy və iş adamı Əmin bəy

qələri genişləndirmək, dərinləşdirməkdən ibarətdir. Çünki, dünya kürdlərinin 93%-müsləman kürdləridir. Necə burda tarixən azərbaycanlılarla kürdlər birgə yaşamışlar, eləcə də İrakda kürdlərlə türkmanlar birgə yaşamaqdadır.Lakin bizim başımıza gələn faciələrin təfərruatından onlar xəbərsizdir. Eləcə də onların başına gətirilən faciələrdən biz xəbərsizlik.

Əgər dediyimiz əlaqələr yaranarsa çox yaxşı olar.Bu məsələyə necə baxırsınız?

-Çox gözəl fikirlər söylədiniz inşallah düzələr.

Cənabınıza ərz edim ki, Səddam dönəmində 80-ci illərdə faşist Səddam 10 günün içərisində on minlərlə 12 yaşından 30-yaşına qədər qız-gəlinlərimizi zorla əlimizdən alıb Misirə, Səudiyyə Ərəbistanına qoca ərəblərə satdırdı. Bu insanlıq xaricində olan bir iş idi.

Təkcə 1985-ci ildə Bərzan bölgəsindən Bərzani nəslinə mənsub olan səkkiz yaşından tutmuş səksən yaşına qədər səkkiz min kişini yığıb apardılar. Hələ də onlardan heç bir xəbər yoxdur.

Həmin illərdə türkman aydınlarından (maarifpərvərlərdən) gizli Türkiyə dövlətinə keçərək onlardan yardım istəmişlər.Lakin Türkiyə rəhbərliyi onlara: "biz İrakin daxili işinə qarışa bilmərik" deyərək onları naümid qaytarmışdır.Onların qayıdışından xəbərdar olan Səddam 100-ə qədər türkman aydınını sağ-sağ 100 metrden bir yol üstündə bastırılmış dar ağaclardan asdırmışdır. Gəlib-gedənlərə dərs olsun deyə.

Xaricdən İrak cənnəti bənzəşə

ərəbə sata bilərdi, kürdə də sata bilməzdi. Səddam yalnız zülmündə "adil" idi, bütün qeyri ərəb xalqlara qarşı.

Onun nəzərində bütün millətlər ərəbləşməli idi. Bəzi cənub əyalətlərdə bir qisim kürd və türkman demək olar ki, ərəbləşib, çünki dilini artıq bilmir, milliyyətini də zorla ərəb yazıblar. Səddam on ildə hakimiyyətdə qalsaydı, onlar tamam assimilyasiyaya uğrayacağydılar. Biz bu faciələrin hamısını gördük,yaşadıq bu acılar biz yaşda olan kürdün, türkmanın, assurinin, kıldaninin yadından heç vaxt çıxmaz.

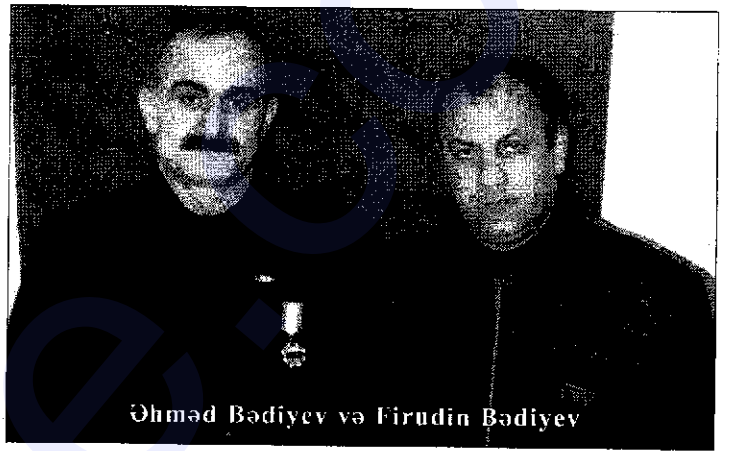
-Bu zülmkarın sonu gəldi. 1991-ci ildən Məsud Barzaninin, Cəlal Təlabaninin rəhbərliyi altında ordaki xalqlar birləşərək Səddam ordusunu şimali İrakdan yəni İrak Kürdüstanından qovdular.Və bu xalqların birliyi nəticəsində orda bir Kürdüstan hökuməti elan olundu,bütün xalqlar parlament seçkilərində özlərinə yer tutdular. İndi İrak Kürdüstanında nümunəvi bir demokratik sistem yaranıb, bu haqda nə deyə bilərsiniz?

-Sizə deyirəm, biz Kürdüstanı xilas yeri kimi görürdik, bizim bəzi möhtəbər insanlarımız Səddamın əlindən qaçıb Türkiyəyə getməzdilər,Kürdüstana bərnardılar,-Kürdüstana sığmadılar. Şəxsən mən Ərbili, Süleymanini, Duhoku azadlıq yeri kimi görürdim.Oralarda olarkən az qaldı qanad açım, qəfəsdən çıxmış quş kimi idim, o qədər hürri idim ki,onu heç cür dilə ifadə etmək olmaz.1991-2004-cü illərdə də Kürdüstanda oldum. Əsil azadlığı mən Kürdüstanda

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti hörmətli İlham Əliyev cənablarına

Hörmətli cənab Prezident mən Bədiyev Əhməd Məcid oğluna təqdim etdiyiniz "AZƏRBAYCAN BAYRAĞI" ordeni üçün Bədiyevlər ailəsi adından, şəxsən öz adımdan sizə öz dərin təşəkkürümüzü bildiririk. Sizə minnətdarıq!

Hörmətlə: Bədiyev Əhməd Məcid oğlu.

Əhməd Bədiyev və Firudin Bədiyev

BƏDİYEVLƏR AİLƏSİ QARABAĞ SAVAŞI ZAMANI!

Bədiyevlər ailəsi məlum Qarabağ hadisələri zamanı, Qərbi Azərbaycanın Vedibasər mahalının Qaralar kəndindən həmyerliləri ilə birlikdə, bütün azərbaycanlılar və müsəlman kürdləri kimi onları da mənfur ermənilər öz doğma yurd-yuvalarından deportasiya etdilər.Onlar İsmayıl rayonunun Rövşən kəndinə gələrək kənddəki erməniləri çıxarıb həmin kəndə yerləşdilər. Kənd əhalisi onları xoş qarşıladılar və onlar Rövşən kəndində məskunlaşdılar.Bədiyevlər ermənilərin Qarabağ torpaqlarının işğalına dözməmişlər. Çünki hamı kimi onların da "isti aşına" su tökülmüşdü.

Ömür boyu Vedibasər mahalında doğulub böyüyən,yurd-yuva, mülk salan,bağ-bağça yetirən,biri-birinin xeyir-şərinə gedən və heç nədən əzizlərinin qəbirlərini qoyub gələn minlərlə Qərbi Azərbaycanlı kimi Bədiyevlərə də dözülməz idi.Ona görə bədiyevlər də silaha sarılaraq düşməne qarşı mübarizəyə qalxdılar və Goranboy rayonunda yaranan könüllülər dəstəsinin öndərlərindən oldular.Sonra həmin könüllülər dəstəsi Goranboy batalyonuna çevrildi.

Hamı bilir ki,Goranboy batalyonunun Ağdərə rayonu uğrunda apardığı döyüşlərdə xüsusi rolu olmuşdur, noticəsində o orazilər iyrenc ermənilərdən təmizlənməmişdir.Bu döyüşlərdə "AZƏRBAYCAN BAYRAĞI"ordenli,"Şah İsmayıl Xətayi"adına fəxri fərmanla təltif edilmiş yaralı Qarabağ müharibəsi veteranı Bədiyev Əhməd Məcid oğlu,Qarabağ müharibəsi veteranı iki dəfə qantuziya olmuş Bədiyev Firudin Rəşid oğlu hansı ki döyüş bölgələrində Qara Fırıq kimi tanınırdı,-həmin döyüşlərdə dəfələrlə yara-

lanan Bədiyev Vaqif Rəşid oğlu ikinci qrup Qarabağ əlili,Bədiyev Sevdin Rəşid oğlu Qarabağ müharibəsi veteranı bunlar xüsusi qəhrəmanlıqlar etmişlər.

Müharibənin qızğın vaxtında Vedibasərdən gəlmiş kürd ailələrinin əksəriyyəti kimi Rəşid və Məciü Bədiyev qardaşları da oğlanlarına dəstək olmaq üçün bir daha köçməyə məcbur oldular.Bu

Tahir Bədiyev

səfər döyüş bölgəsi olan Goranboy rayonuna və Veyisli kəndində bünövrə saldılar.Beləliklə döyüşdə olan igid oğlanlara həqiqi möhkəm dayaq oldular və arxa cəbhədə böyük fədakarlıq göstərdilər.

Onların gəlməsi köçənlərin qarşısını aldı və cyni ilə Bədiyev Tahir və Suliddin Məcid oğlanları da arxa cəbhədə xüsusi fəallıq göstərmişdilər. "AZƏRBAYCAN BAYRAĞI"ordenli Bədiyev Əhmədin arzusudur ki,Azərbaycanımızın üç rəngli bayrağını Xankəndinə sancsın və ailəsini yerləşdirmək üçün bir ev əldə etsin.

Səhifəni hazırladı: Tahir Əliyev

YEV LAX GÖZƏLLƏŞİR

Qırx ildən artıq yaşadığım Yevlax rayonuna iki ildən artıq idi ki, getməmişdim. Bu yaxınlarda kondimimiz Nəriman kəndinə getdim. Kürün körpüsünü keçib Yevlaxa girəndə gözlərimə inanmadım. Gircəkədən başlayıb Yevlax şəhərini görməli oldum. İnanmaq olmur qısa bir vaxtda şəhəri bu qədər gözəlləşdirmək, cənnətə çevirmək olarmış.

Dəmiryol vağzalına qədər uzanıb gedən. Ümummilli liderimiz Heydər Əliyev adına olan prospekt genişləndirilmiş, abadlaşdırılmış, İcra Hakimiyyətinin qabağında Böyük Öndərimiz Heydər Əliyevin əzəmətli heykəli ucaldılmışdır. Geniş və gözəl meydan salınmış, Heydər Əliyev parkı, Səməd Vurğun parkı Nizami park kompleksləri salınmışdır. Bu şəhərə xüsusi gözəllik verir. Şəhərin asfaltlanması, küçə ətrafı səkilərlə gözəlləşdirilmiş, çoxlu yaşıllıqlar salınmışdır. Şəhərin mən gördüyüm keçmişindən əsər əlamət qalmamışdı. Hansı küçəyə getsən gözəllik abadlıq görürsən. Qısa bir vaxtda bu qədər iş görmək mənə çox qəhrəmanlıqdır. Az vaxtda belə böyük işlər görən İcra Başçısına eşq olsun deyirəm!

Xətrini çox istədiyim, erk etdiyim İcra Başçısına müəyyən iradları da deməyi özümümə borc bildim. Bu qədər gözəl iş görən başçının işiq idarəsinin rəhbərinin xətrinə dəyməməsi məni düşündürür.

Bir neçə gün kənddə qaldım. Bir-iki saat səhər, bir-iki saat günortada, axşam saat altıda verilən işiq saat on ikiyə kimi dönə-dönə, saatbaşa saat kəsilir. İnsanın əsəbləri dözmür. İyirmi dörd saat vermək mümkün deyil, hamı bilir. Heç olmasa gün ərzində on iki saat verilsin. O da əsəblərə toxunmasın.

Yəni, mənə, səhərlər yeddindən doqquza kimi iki saat, günorta onikidən ikiyə kimi iki saat, axşam isə saat beşdən gecə birə kimi yeddi saat ardıcıl olsun. Bu da heç on iki saat etmir.

Saat yeddədə çörək yediyin yerdə işiq sönür, saat səkkizdə xəbirlərə baxdığın zaman işiq kəsilir. Nə verirlər versinlər, çox xahiş edirəm insafları olsun. Axşam saat beşdən birə kimi ardıcıl işiq olsun.

Möhtərəm İcra başçısı bu qədər işdən sonra bu xahişimizi yerinə yetirsə çox yaxşı olar.

YEV LAX.

Gəl elimin bir guşəsin,
Güllərinlə bəzə, Yevlax.
Bu gün əzmin, gözəlliyin,
Sığmır şərə, sözə, Yevlax.

Qışın bahar, yazın bahar,
Çiçək açır hər arzular.
Mənə oldum doğma diyar.
Ətir saçdın üzə, Yevlax.

Qoynunda bir gözəl gördüm,
Gülə-gülə halın sordum.
Dedi yoxdur qəmin, dərdim,
Ruhum qalxdı yüzə, Yevlax.

Hər tərəfin yaşıl meşə,
Meşədə açıb bənövşə.
Düşməyəsən dilə-dişə.
Ulu Yevlax, təzə Yevlax.

Tarlaların tala-tala,
Nəriman hey ilham ala.
Könül istər daim qala,
Gül qoynunda gəzə Yevlax.

*Sizə dərin hörmət bəsləyən
Şair Nəriman Əyyub.
(Məmmədov Nəriman Əyyub oğlu)*

sanlara verilən addır.

Ağcabədi şəhərinin əhalisi 110.000-dən çoxdur. Ağcabədi şəhərinin əhalisinin əsas məşğuliyyəti əkinçilik, maldarlıq, ipekçilik və balıqçılıq olsa da Qarabağın gözəl bir qüşəsi olan Ağcabədi bölgəsi istedadlar diyarıdır. Rayon rəhbərliyi istedadlara xüsusi qayğı göstərir.

*Bilgə müxbiri:
Öztov Rəhbər
Tapdıq oğlu.*

İstedadlar diyarı Ağcabədi şəhəri

Ağcabədi! Bu ad necə də gözəl səslənir, necə də musiqili və ahenlidir. "Fələ bil" Cəngi" də, "Koroğlunun uverturası" da Ağcabədi notu əsasında bəstələnib.

Ağcabədi sevimli Üzeyirimin qədəm atıb yeridiyi torpaq, yurdumuzun dilbər guşələrindəndir.

Ağcabədi şəhəri Azərbaycanı iki hissəyə böləndir. Kür çayının sağ sahillərində və Muğan düzündə yerləşir. Ağcabədi şəhərinin sol hissəsində isə öz balıqları, quşları ilə seçilən Ağgöl yerləşir. Ağcabədi şəhərinin aşağı hissəsi Kür çayı, yuxarı hissəsi isə Ki-

çik Qafqaz dağları ilə əhatə olunmuşdur. Məhz buna görə də Ağcabədi şəhərinin təbiəti çox gözəldir. Ağcabədi şəhəri bir-birini sıx bağlayan meşə zolaqları ilə də əhatə olunmuşdur.

Bu gözəl məkan Azərbaycana maarif, mədəniyyət, elm sahəsində dahi şəxsiyyətlər bəxş etmişdir.

1494-cü ildə Ağcabədi şəhərinin Boyat kəndində Azərbaycanın dahi şairi Məhəmməd Füzuli dünyaya göz açmışdır. Dahilər məkanı olan Ağcabədi şəhəri böyük bəstəkarımız Üzeyir bəyinin vətənidir. Vəlif Adıgözəlov, yazıçı şair İsi Məlikzadə də burada

anadan olmuşdur.

Dağlıq Qarabağın Aran Qarabağı sayılan Ağcabədi şəhəri Azərbaycanın musiqi dünyasına böyük sənətkarlar bəxş etmişdir. Aynı-ayrı dövrlərdə Ağcabədi diyarı böyük xanəndələr, muğam biliciləri, muğam ifaçıları yetişdirmişdir. Azərbaycanın xalq musiqisində öz sözünü demiş Ağcabədi şəhərinin yetişdirdiyi bir çox sənətkarlar vardır. Bunlar: Mütəllib Mütəllibov, Zülfü Adıgözəlov, Yaqub Məmmədov və başqalarıdır. Bu sənətkarlara əmi deyər müraciət edirdilər. "Əmi" muğamı bilən, muğam ustası olan in-

İdmançılarımıza qayğı

Azərbaycan torpağı öz gözəlliyi, naz-nəməti, vətəndövləti ilə məşhurdur.

Azərbaycan təkə sərvəti, gözəlliyi ilə deyil, yetirdiyi idmançıları ilə də məşhurdur. Yurdumuzun elə bir bölgəsinin adını çəkmək olmaz ki, orada idmançı yetişməsin.

Bir çox rayonlarda idman kompleksi tikilmiş və idmançıların istifadəsinə verilmişdir. Bütün bunların hamısı hörmətli Prezidentimiz İlham Əliyev cənablarının göstərdiyi qayğının

nəticəsidir. Onun səyi nəticəsində adlı-sanlı idmançılarımız yetişmişdir.

Onlar müxtəlif yarışlarda qızıl, gümüş medallar almış, respublikamızın bayrağını yüksəkliklərə qaldırılmışlar. İdmançılarımızın fədakarlığı nəticəsində Azərbaycanın üç rəngli bayrağı dünyanın bir çox ölkələrində qaldırılaraq, dövlət himni səsləndirilmişdir. Hətta mənfur erməni idmançısı da bu himni dinləməyə məcbur olmuşdur.

Bizim elə idmançıları var ki, onlar idman arenalarında erməni idmançıları ilə üz-üzə gələrkən, onların qolunda təkə idmanda deyil, taptaq altında qalan vətən torpaqlarının alınması üçün qisas hissi də baş qaldırır. Şükürlər olsun ki, sücaətli idmançılarımız idman meydanlarında erməniləri məğlub edərək qələbəyə nail olurlar.

Başqa bölgələrdə olduğu kimi Ağcabədi rayonunda da idmana böyük

qayğı göstərilir. Burada da idmançılarımız yetişməkdədirlər. Və inanırıq ki, Ağcabədi idmançıları da Respublikamızın üç rəngli bayrağını dünya ölkələrində şərəflə dalğalandıracaqlar.

Yaqub Ağayev

HEY KURDISTAN

Teberika kal û bavê,
Zar-zimanê, tema devê,
Hivam, tavam, nûra çavê,
Can-cinê, hey Kurdistan!

Tu dîroka pîr dewranî,
Cî-meskanê merd-mêranî,
Mehmed Qazî, çê Barzanî,
Şêr culetî, hey Kurdistan!

Çiqas qurne, dewran çûne,
Gellek êpos, mîrxas bûne,
Ker û kullîk, Simko dane,
Tu yar, bextî, hey Kurdistan!

Ser zinaran teyrê bazî,
Dora çema quling, qazî,
Wek keç-xortên ber mirazî,
Nûh dewletî, hey Kurdistan!?

Seyranên te ziyaretin,
Mêrg û çîman xweş-rehetin,
Welat aza, def-dewatin,
Bê minetî, hey Kurdistan!

Xêr-bereket li bal teye,
Qedir-qîmet li bal teye,
Tore-terbet li bal teye
Bi hurmetî, hey Kurdistan!

Helebce pîr şehîd daye,
Daxa jêrê ser daxaye,
Heyfa wan hele maye,
Neyar kotî, hey Kurdistan!

Kurd çar paran bir-bir kirin,
Zindan, kela lê pîr kirin,
Jin-zar bê sûc tew qir kirin,
Mar qismetî, hey Kurdistan!

Zozanê tê gulistanin
Berojê te daristanin,
Her der zevî, bax-bostanin,
Xweş welatî, hey Kurdistan!

QADIR MOTÎ

Jorê berf û belekine,
Jêrê çem û çavkanine,
Rêzê konnan lê danine,
War şurbetî, hey Kurdistan!

Kûvî, xezal serê çîyan,
Kozax berxan, hoza mîyan,
Bêrî, pezdos bêrivanan,
Bereketî, hey Kurdistan!

Kake-kaka kew gozalan,
Ken-henekê keç-delalan,
Xweşhal dike kal, bedhalan,
Tu qudretî, hey Kurdistan!

Barzanî û Telebanî,
Wana yektî, rastî danî,
Mera namûs, him nav anî,
Bi xiretî, hey Kurdistan!

Bona hebe rûmeta me,
Ji dil derê hesreta me,
Tewbe, çêbe dewleta me,
Tu taqetî, hey Kurdistan!

Qadir revok, him koçbere,
Dilda keser, bi ax-zare,
Pîrsê zefin welat dûre,
Dil peritî, hey Kurdistan!

25-05-2004

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN!

"Diplomat" qəzetinin kollektivi Əliyev Vəli, Forman qardaşlarına anaları

Əliyeva Mələk Əli qızının
vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznü başsağlığı verir.

"Diplomat" qəzetinin kollektivi Abdiyev Mahmud və Maqsud qardaşlarına anaları

Abdiyeva Zülfü Nəbi qızının
vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznü başsağlığı verir.

"Diplomat" qəzetinin kollektivi Maqsudov Yusif, Mamed, Tariyel qardaşlarına anaları

Maqsudov Maqsudun
vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznü başsağlığı verir.

"Diplomat" qəzetinin kollektivi
İlyasov Qanbay Hilal oğlunun
vəfatından kədərləndiklərini bildirir və mərhumun ailəsinə dərin hüznü başsağlığı verir.

"Diplomat" qəzetinin kollektivi və Bari Bevar
Vəzir Əhməd oğlunun
vaxtsız vəfatından kədərləndiklərini bildirir və mərhumun yaxınlarına dərin hüznü başsağlığı verir.

"Diplomat" qəzetinin kollektivi
Kərimova Ruqiyə Hilal qızının
vəfatından kədərləndiklərini bildirir və mərhumun yaxınlarına dərin hüznü başsağlığı verir.

"Diplomat" qəzetinin kollektivi Cəbrayilov Ramiz, Dilafət, Kamiz, Rövşən qardaşlarının anaları

Cəbrayılova Kubra Qəhrəman qızının
vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznü başsağlığı verir.

"Diplomat" qəzetinin kollektivi
Səmədov Sabir Əbdül oğlunun
vəfatından kədərləndiklərini bildirir və mərhumun yaxınlarına dərin hüznü başsağlığı verir.

Nəriman Əyyub şerinin bir misrası bir dünya, bir beyti isə tükenməz fəlsəfədir!

"ANA FƏRYADI"

"Sabah" nəşriyyatı, 1995.

Tər tüküb, yaşayıb, yaradıram mən,
Mənsiz keçməsin ömrün günləri.
Qan-tərə batmasaq sevinməz vətən,
Zəhmətdir hər ömrün barı-bəhəri

"Qısqaclıqdan Qətl"

"Azər nəşr" 1996.

Hələ bu yazılar cılızdır ey dost,
Könlümdə közəron xəzinələr var.
Bu dünya yamanca qəlizdir ey dost,
Ömür vəfa etsə dəfinələr var.

"SAĞALMAZ YARA "

"Kür" nəşriyyatı, 1997.

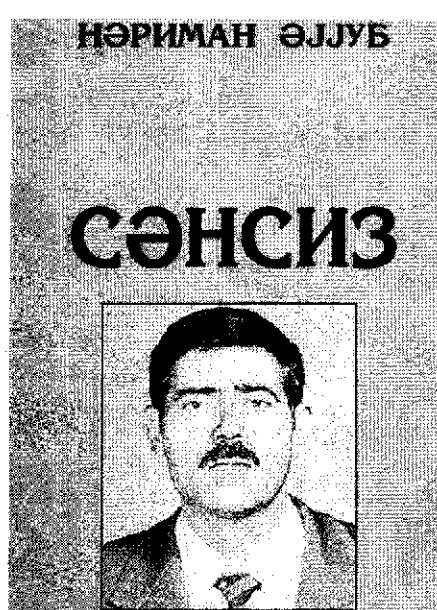
Əzizim canım ana,
Ürəyim qanım ana.
Vətəndə iz qoymasam,
Alığım yanıq ana.

"VEDİNİN YANI DAĞLAR, ARXAMCA BAXIB AĞLAR"

"Araz" nəşriyyatı, 1998.

Vedinin yanı dağlar,
Əkdiyən baxça-bağlar.
Bağlarımı kəsdilər,
Baxdıqca qəlbim ağlar.

"Sənsiz "

"Ağrıdağ" nəşriyyatı, 1999.

İndi ürəyimin açılır gülü,
Susub, oxumayıq şeyda hülbülü.
Qardaşsız olanlar ölüdür, ölü,
Getdiyən ilk gündən solanam sənsiz.

"VEDİLİ DÜNYAM"

"Şuşa" nəşriyyatı, 2000.

Yola saldım nəvəgörməz bacımı,
İtirdim qardaşı, o baştacımı.
Töküdüm vərəqlərə ağrı-acımı,
Gözlərimi silə-silə ağladım.

"ANA"

"Adiloğlu" nəşriyyatı, 2001.

Ananı sevməyən, Vətəni sevməz,
Vətənsiz, anasız insan bir daşdı.
Get bütün dünyanı qarış-qarış göz,
Ancaq analılar həmişə başdı.

"Ata"

"Adiloğlu" nəşriyyatı, 2002

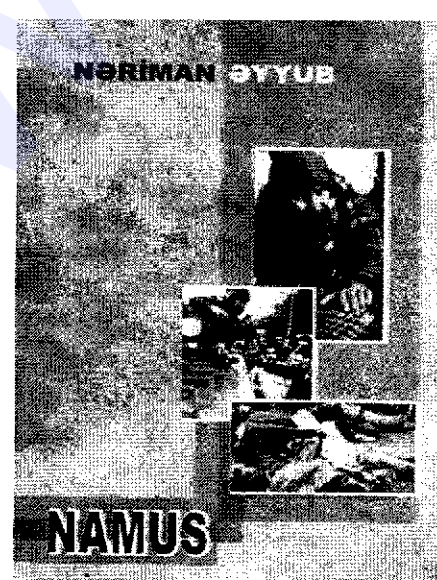
Hər evin, ailənin başcısı ata,
Kiçik bir dövlətin başcısı kimi.
Ağıllı atadan gözləmə xəta,
Evinin təbibisi, güclü hakimi.

"BƏNÖVŞƏ"

"Adiloğlu" nəşriyyatı, 2003.

Sadəliyim sadələşib daş oldu,
Düşdü çoxlarının başına, heyif.
Qazancım çoxuna hazır aş oldu,
Təmənəsiz olan aşım heyif.

"NAMUS"

"Adiloğlu" nəşriyyatı, 2003.

Kimşənin yanında yaltaqlanmadım,
Uzaqda dayandım, yaxın qoymadım.
Saymayana saymaz oldum, saymadım,
Sanma bu vərdisdən dönəsiyəm mən.

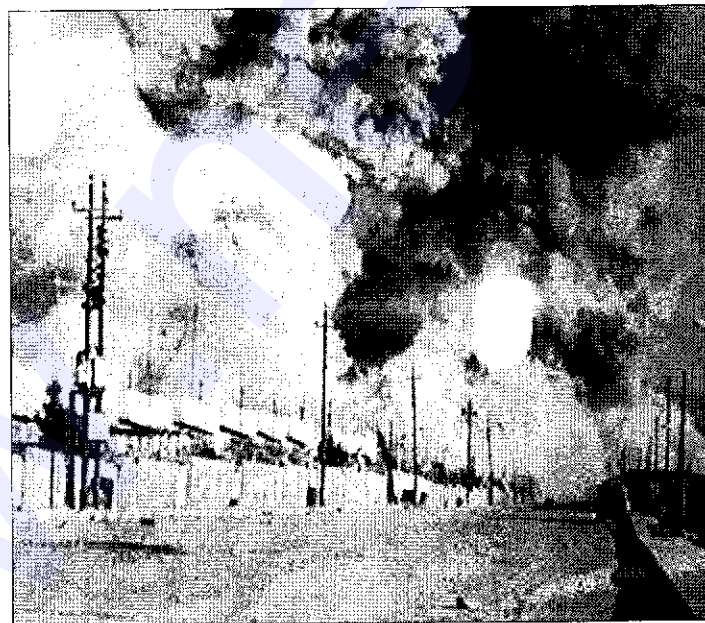
"KƏPƏZ"

"Adiloğlu" nəşriyyatı, 2004.

Kəpəz ətəyini çəkib altına,
Qoşa qanadını acıq göylərə.
Damarlar işləyir yerin qatına,
Yaxadan asılıb çınqılı dəre.

Helebce tû car ji bîr dernayê!

Sernivîsarê rojnama "Dîplomat"ê Tahir Silêman li Helepçê

Medyaya tirkan behsa îngilaba eskerî dike

Hindek dezgehên medyaya tirkan û hindek rojnamevanên wan behsa îhtimala îngilabeka eskerî dikin. Serokê tirkan yê berê Suleyman Demirel dibêje rewş baş xuya nake û behsa îhtimala îngilaba eskerî dike. Du rojnamevanên tirk; Hasan Cemal û Guneri Civaoglu, bi Demirelî re axaftine û herdu jî behsa gomanên Demirelî dikin. Rojnameya tirkî Yeni Şafak ketiye pozisyona xwe parzîntî û heta jê têt hikûmetê diparêze, Erdogan diparêze lê rewşa ne normal jî dibîne.

Li nav tirkan partiyên siyasî, serok, serokwezîr û hikûmet bê desthelat in. Hebûna wan bo xizmeta eskerî ye. Tiştê esker nexaze nabe û ya esker bixaze dibe. "Demokrasiya tirkan ya hevçerx" ev e. Pêr generalê serokê hêzên erdî, Yaşar Buyukanitî got siyaseta tirkan ya Iraqê iflas kiriye û tirkan

siyaseteka Iraqê nîne. Behsa PKK-ê kir û got jimara gerilayên PKK-ê yê li bakurê Kurdistanê gihaye jimara 1999-ê.

Duhî wezîrê derve yê tirkan Abdullah Gulî nîvçe-bersivêk da Yaşar Buyukanitî. Abdullah Gulî di civîneka AKP-ê de got bi qerareka di 1994-ê de hatiye girtin siyaseta tirkan ya di Iraqê û herêmê ketiye kontrola Hêzên Taybet û wî çaxî ne MIT û ne jî wezareta derve li wêderê nebû. Gulî got vê siyaseta iflas kir.

Bersiva siyasetmedar û berpirsyarê tirk ev e. Ne wezîr û ne gizîrekî tirkan nikare bibêje eskerî "devê xwe bigire û ev ne karê te ye". Jixwe herkes rola xwe qebûl dike. Hikûmeta AKP-ê dijberiya hakimiyeta mitleg ya eskerî nake.

Vêca herkes dizane bingehê problemê çiya lê kes newêre behs bike. Eskerê tirk siyasetmedaran ji çap dixwe, bêseksiyet dike û berdide ortê. Herkes dizane esker pê li stoyê Erdoganî dike û Erdogan mecbûr dibe guh bide

eskerî û xebêrdanên ne li gor baweriya xwe bike. Lê Erdoganî îradeya ko bikare bibêje no nîne. Ne tenê nîne, newêre bibêje esker pêtstotiyê li wî dike jî.

Piştî AKP di hilbijartinan de bû partiya yekê Emerîka û Yekîtiya Ewropayê bi terzek giştî piştigiriya Erdoganî kir.

Hêviya wan ew bû ko Erdogan dê zêde nekeve kontrola eskerî. Lê paşê Erdoganî jî dest pê behsa "hesasiyetên milî" kir, behsa "şehîdên Felluceyê" kir û hingî çû ji xerbê dûr ket û niho tamamî ketiye zevta eskerî. Belkî eskerî nedikarî salek berê îngilabeka eskerî bike ji ber bi taybetî Emerîka û Yekîtiya Ewropayê qebûl nedikir lê îro ne diyare ka dê çawa bibe.

Heger Erdogan wekî niho dewam bike belkî esker pêwîst nebîne îngilabeka eskerî bike ji ber Erdogan û hikûmeta wî îtaeta eskerî dike. Lê Erdogan carnan gotinên bêhesab dike, kar dike gavên bêhesab bavêje. Hingê reaksiyona eskerî di çî be ne diyare e.

Mesûd Barzanî di xeta kurdan a neteweyî de îsrarê dike

Guftûgoyên navbera Hevbendîya Kurdistanê û şiiyan de her berdewam e. Parlamentoya Iraqa Federal jî îroj yanî di roja Helebçeyê de civîna xwe ya yekem dike. Lê heta niha, tevî mitabiqa li ser hin xalên sereke jî di navbera aliyên cuda de lihevhatineke ko karibe ji raya giştî re bête îlankirin peyda nebûye.

Li gora ragîhandinan, pirsê Kerkûkê û pirsê pêjeroja pêşmergeyan, du pirsên ko bûne mijarên mînaqeseyân.

Serokê Partiya Demokrat a Kurdistanê Mesûd Barzanî li ser spekulasyonên di warê guftûgoyan de, xeta kurdan a

neteweyî dubare kir û diyar kir ko kurd dê di herdu pirsên mijarên mînaqeseyan de tu carî te wîzê nedin.

Barzanî li ser pirsê pêşmergeyan di rojnameya El Teaxiyê de bi awayekî pir êşkere got ko jihevketina hêzên pêşmergeyan ne mimkun e.

Mesûd Barzanîyê ko xwe ji bo seroktîya Kurdistanê amade dike, herweha da xuyakirin ko hêzên pêşmergeyan bi biryara tu dewlet, partî an jî şexsan nikare ji hev bikeve û hebûna wan dê bi erkên cuda her berdewam be.

Barzanî li ser giringîya hêzên pêşmergeyan herweha got:

— Pêşmerge darek e ko mîweyên wan ji xwîn û hêsirên gelekî hatine çêkirin û ew bi fermana tu

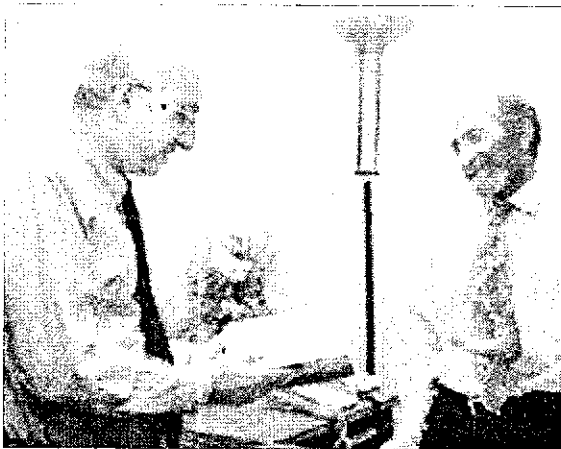

dewlet, partî yan jî tu kesan ve nehatiye damezirandin. Heger ne ji pêşmergeyan bûya, tu hebûn dê ji kurdan re nebûya.

Namzedê seroktîya Kurdistanê Mesûd Barzanî li ser pirsê Kerkûkê jî diyar kir ko aliyê kurdan dê ji ya xwe danekeve û divê ev pirs berê bête çareserkin.

Barzanî li ser vê pirsê weha got:

— Divê pirsê Kerkûkê niha û berî destûra nû çareser bibe

kurdan mîna azadî û qerara li ser qedera xwe behs dike. Ferqa kurd û tirkan li nik wî bixwe aû tevgera wan ya ko bi emrên Abdullah Ocalanî çêdikin nîne.

Orhan Dogan dibêje "me" yan "em" ko qesda wî jê tirk yan tirk û kurdên tunekirîne. Dogan wiha dibêje:

— Heger em problema kurdan

dibêje AKP dixwaze kurdan û esker bîne miqabil hev. Herwekî esker dosî kurdan e lê hondek dê navbera wan xirab bike.

Wek mînak herkes dizane ne AKP lê esker Tirkiye îdare dike. Herkes dizane tiştêka esker nexwaze li Tirkiyeyê nayêt kirin lê apocî piştî xwe didin esker û berê xwe didin AKP-ê. Propagandeyeka wisa

Orhan Dogan: Heger em problema kurdan çareser nekin dikarin çareyeka ne ya me bidin pêş û ev tehlikeyeka mezin e

Orhan Doganê kevne parlamenterê DEP-ê dibêje heger ew problema kurdan çareser nekin dê çareyeka ne ya wan bi wan bidin qebûl kirin. Dogan dibêje gerek rê bo Abdullah Ocalanî vekiribe ko bikare rêxistinê îdare bike. Orhan Dogan dibêje heger bi hevkarîya çeteyên dewletê yê Yeşil liderê wan bû û çeteyên guruba Şemdin Sakikî yê di nav PKK-ê de 33 esker ne kuştiban dê demokrasiyê hebûya.

Rojnamevanê rojnameya tirkî milliyetê Derya Sazakî duhî hevpeyvîneka bi

Orhan Doganî di rojnameya mîlliyetê de weşand. Orhan Dogan mîna heta niho yekîtiya dewleta tirkîye di parêze û mîna kemlaistan daxive. Orhan Dogan dibêje kurdan qerara daye bi tirkan re bi jîn û wiha dibêje:

— Di sedsala berê de "ziman û etnisîte dibû dewlet". Niho ne wisaye. Gerek mirov hesab bike ko kurdan mafê qedera xwe bi destê xwe tayin bike ji bo bi tirkan re bi jîn bi kar anîne.

Orhan Dogan mîna berpirsyarê tevaya kurdan be daxive. Ne tenê wisa lê esareta

çareser nekin dê çareseriyeka ne ya me bi me bidin qebûl kirin. Ev tehlikeyeka mezin e...

Orhan Dogan aşkere mîna apociyekî daxive û behsa xilafên nav apociyân dike. Herwekî berpirsyarekî apociyân be daxive. Fikrên Abdullah Ocalanî diparêze û pîs diparêze.

Meseleya kuştina 33-ê eskeran dixwe şemdin Sakikî û dibêje guruba Şemdin û JITEM-ê bi hev re ew plan kirin. Bi argumentên Abdullah Ocalanî yê vale daxive, daxwazên kurdujin tirkan dide pêş. Orhan Dogan

dikin herwekî esker baş û AKP xirab be. Lê aşkere ye heger esker bibêje AKP-ê bi apociyân re li hev bikin AKP nikare bibêje no.

Orhan Dogan dibêje gerek aAbdullah Ocalanî bikare ji hebsê rêxistinê îdare bike. Dibêje heger ne wisa be dê bo tirkan baş nebe. Dibêje hêzên kurd yê dijminên dewleta tirk dê derkevin ortê û ev ne baş e û wiha dibêje:

— Gerek Ocalan di sewiyeyeka ko bikare pêwendîyan bi rêxistinê re dane bêt girtin. Ji PKK-ê Hemas derneket. Ji ber çî derneket? Ji ber hebûna Ocalanî.

Penaberên Kurdistanê başûr. Sal 1992-u

Caw hat mera wekê çend penaberên kurdên başûrê Kurdistanê ji cemê Erez derbas bûnê, eskerên sinora Nexçivanê ew girtine û heps kirine. Wî çaxê serkarê dewletê Elçibeg bu, naha çûye ser dîlovanîya xwe. Ew penaberana nêzikê salekê li Nexçivanê mabûn. Westê em hajê bûne. Hêyder Elîyêvê nemir serkare Meclîsa Nexçivanê bu.

Nenêhêre zivistanbu cûmê Nexçivanê u min tev serkarê Navanda Çanda Kurd yê Nexçivanê keke Nizamîva çûne bal Serokê Meclîsa Nexçivanê bîrez Hêyder Elîyêvê nemir me ew dit. Ewî mera got: Eger penaber bixwazin bila nav gundên kurdan ci war bibin, eger nexwazin emê rêkin bila herine kuda dixazin wêderê û mera got wekê pey ditina penaberan werêne bal min. Em gerek sibê zu biçûyana bal penaberan lê boy hine tengasiya em êvarê dereng birine bal penaberan. Mamosta Çapay jî mera hat. Gelên kurdên Nexçivanê timê alikari daye wan. Ewana şa bun û gotin wekê ew dixwazin herine Moskivayê jî wura jî herne Avrupa. Em wûr hînbûn wekê xatûna Abdulla Mehemmed li girtgehê raketîye cote qîzê wan bûye nabêwê wana danîne Azerbaycan û Kurdistan.

Êvarê em hatine bal Hêyder Elîyêvê nemir u ew mera got herin van kara bikin, ewana wê bê berdand. Me wûsajî kir ew anin bajarê Bakûyê û me bi alikariya serkarên Navanda Çanda Kurd wana rekire Moskivayê, nabêvana evin.

1. Dilşad Ehmed Neqşebendî
2. Dilxwaz Abdulla Piling

1. Omer Hesen Resûl.
2. Tahîr Ehmed Kerîm.

1. Sadiq Mehemmed Reşîd.
2. Emîne Cemîl Reşîd.
3. Beyyar Mehemmed Reşîd.
4. Emîne Sadiq Mehemmed Reşîd.
5. Emîre Sadiq Mehemmed Reşîd.

1. İbrahîm Ebûbekir İbrahîm
2. Xeremen Mehemmed Resûl.
3. Hyseyn Ebûbekir İbrahîm
4. Ebûbekir Suare Hesen.
5. Aîşe Qadir Seyîd 75salî
6. Rênas İbrahîm Ebûbekir
7. Rêvaz Ebûbekir İbrahîm .

1. Tahîr İbrahîm Huseyn.
2. Hamame Mûstafa Axadûr
3. Şadî İbrahîm Tahîr.
4. Pakîze Sadiq Harîz.
5. Husên Mûstafa Axadûr .
6. Sefîn Mûstafa Axadûr.

1. Uzêyîr Mehemmed Emîn.
2. Hebîbe Sileman Mein.
3. Sadîge Uzêyîr Husên.
4. Zozek
5. Zozan
6. Basent
8. Xuzan
9. Sazan.
1. Xêyîrûlla Mehemmed Ezîz.

1. Abdulla Mehemmed Bais.
2. Besê Ehmed Bexûl.

1. Peyman Abdulla Mehemmed
2. Rezan
3. Kosten
4. Şoxan
5. Rojan
6. Perjîn
7. Azerbaycan
8. Kurdistan

Tahîr Silêman

Сирийское правительство должно немедленно положить конец нарушениям прав человека в отношении сирийских курдов, — заявила "Эмнести интернэшнл" в докладе, опубликованном накануне годовщины столкновений в Камышлы. Власти должны начать расследования обвинений в незаконных убийствах, смертях, ставших результатом пыток и плохого обращения с заключенными в тюрьмах, и в пытках курдов, которые стали известны после марта 2004 года.

В докладе, который стал результатом семимесячного расследования, также описывается систематическая дискриминация в отношении сирийских курдов. Доклад призывает Сирию снять запреты на использование курдского языка и на культурные мероприятия курдов. В докладе приведены случаи, когда курды-

ледовали незаконные убийства и смерти заключенных в результате пыток и жестокого обращения в заключении и широко распространенных сообщений о пытках, и предложить способы как устранить систематическую дискриминацию в отношении курдов, как и в отношении нарушения прав человека, что может сказаться на напряженности в обществе и взрывах насилия".

Справка:

От 1,5 до 2 млн. сирийских курдов, которые составляют вторую по численности этническую общину страны после арабов, страдают от дискриминации по этническому признаку, включая ограничения мест, где можно использовать курдский язык и проводить культурные мероприятия. Доклад призывает сирийские власти снять запрет на использование курдского языка в образовании, на работе, в официальных учреждениях и на частных мероприятиях, разрешить регистрацию детей с курдскими именами и предприятиям называться курдскими именами.

Несколько сот тысяч сирийских курдов фактически не имеют гражданства и в этом качестве они лишены права на образование, на работу, здравоохранение и других прав, которыми обладают сирийцы, и им отказано в праве иметь гражданство и паспорт. Эмнести интернэшнл призывает сирийские власти исправить законодательство так, чтобы найти решение проблем лишённых гражданства курдов, уроженцев Сирии и прекратить дискриминацию в отношении этих групп.

Сирия: прекратить нарушение прав человека в отношении сирийских курдов

В докладе оцениваются нарушения прав человека в отношении курдов в Сирийской арабской республике в течение года, который прошел со времени событий в марте 2004 года, когда в Камышлы, расположенном на северо-востоке Сирии, произошли столкновения на футбольном матче между курдской и арабской командами, которые привели к демонстрациям и выступлениям по всей стране, во время которых было убито более 30 человек. Более 2000 человек, почти все они курды, были арестованы. Курдских заключенных, включая детей в возрасте 12 лет, девочек-подростков и престарелых людей, подвергли пыткам и жестокому обращению. Десятки курдских студентов были исключены из университетов и обезжизнены за участие в мирных протестах.

С марта 2004 года существенно увеличилось число смертей курдов в результате пыток и жестокого обращения в местах заключения: пять из девяти погибших, о которых

стало известно "Эмнести интернэшнл". -- это сирийские курды. В этот же период были также смерти курдских активистов в подозрительных ситуациях: по крайней мере, шесть человек умерли от избиений и огнестрельных ран, нанесенных их командирами и сослуживцами. Никаких расследований этих случаев гибели людей не проводилось ни в той, ни в другой категории смертей.

защитники прав человека, стремившиеся отстоять права курдского населения Сирии подвергались арестам, пыткам и предавались несправедливому суду.

"Сирийские власти должны провести расследование явно неадекватного использования силы силами безопасности во время событий марта 2004 года", -- говорится в заявлении "Эмнести интернэшнл". "Власти Сирии должны расс-

Аэропорт Эрбиля может скоро стать международным

Рашид Омар, супервизор аэропорта Эрбиля, оптимистично считает, что этот аэропорт получит статус международного. Он заявил, что делегация международных инспекторов придет к выводу, что аэропорт Эрбиля соответствует всем требованиям, которые предъявляются к международному аэропорту.

Омар добавил, по данным газеты "Алигхад" что власти ответственные за эксплуатацию аэропорта сделали все, что необходимо, чтобы удовлетворить этим требованиям, построив специальные рулежные дорожки и современную башню управления полетами, стоимостью \$9 млн. Он сказал, что аэропорт Эрбиля рассматривается как важный объект для Курдистана. Омар рассчитывает, что наличие аэропорта сделает этот район более привлекательным для инвесторов и для внешне-торговой деятельности. Он сказал, что аэропорт уже заключил много соглашений, чтобы начать принимать и отправлять рейсы в Дубай, Амман, Багдад и в Европу. Работы по расширению аэропорта будут продолжаться до 2006 года, их стоимость составит \$105 млн. Это позволит аэропорту пропускать 4-5 млн. пассажиров ежегодно. Кроме того, власти Курдистана рассчитывают создать здесь Курдский военный колледж с помощью Иорданских авиалиний. Менеджер аэропорта Зияд Швайн сказал, что этот аэропорт не останется единственным в Курдистане. Он выразил надежду, что многие курды, находящиеся в изгнании, придут посетить родину и воспользуются этим аэропортом.

ОБРАЩЕНИЕ К ДЕПУТАТАМ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ДУМЫ РФ

Участников Круглого стола, посвящённого годовщине химической атаки на курдский город Халабджа

Уважаемые господа депутаты! 16 марта 1988 года авиация Садама Хусейна подвергла химической бомбардировке курдский город Халабджа. В результате этой преступной акции, погибло 5 тысяч человек, в основном дети и десятки тысяч людей стали инвалидами.

Это преступление за которое его вдохновители и исполнители в скором времени предстанут перед судом, не является изолированным явлением. На протяжении почти всего 20 столетия правящие режимы стран, разделивших территорию проживания одного из древнейших этносов мира - курдов, целенаправленно проводят на государственном уровне политику уничтожения курдского народа. Используются всевозможные способы и методы: прямое физическое уничтожение по национальному признаку, разрушение тысяч деревень, откровенные этнические чистки, запрещение языка и культуры, аресты и пытки активистов национального движения, изменение топонимике региона и сознательное негативное воздействие на среду обитания курдов, которое ведет к экологической катастрофе. Такая политика проводится режимами в Турции, Сирии и Иране. Примечательно,

что две последние страны объявлены "осью зла". Авторитетные международные правозащитные организации не один раз представляли многостраничные доклады о вопиющих нарушениях элементарных прав курдского народа в странах Ближнего и Среднего Востока. Главный вывод из всех этих документов заключается в том, что 40 миллионному этносу отказывается в самом главном - праве на национальное существование. Все эти преступления против курдского народа без всякого сомнения квалифицируются как геноцид. Причем, если геноцид еврейского и армянского народов в 20 столетии официально признан мировым сообществом, то продолжающийся на наших глазах геноцид курдского народа остается без должного внимания международных организаций и международной общественности. Более того, соприкосновение курдского народа политике его уничтожения практикой режимами стран Ближнего и Среднего Востока, цинично объявляется сепаратизмом и терроризмом.

Мы глубоко убеждены, что вопрос стабильности и демократизации Большого Ближнего Востока и Большого Кавказа не может быть решён без прочных международных гарантии

безопасности и свободного национального развития курдского народа. С нашей точки зрения реальный выход - преобразование стран региона в федеративные, демократические страны. Думаем, что успех федерализации и демократизации Ирака это шаг в правильном направлении. Россия будучи сама федеративным государством, на наш взгляд, могла бы поддержать такую идею и способствовать ее продвижению как великая держава - постоянный член Совета Безопасности ООН.

Мы считаем, что сторонники безоглядного сотрудничества с нынешними тоталитарными режимами в регионе, которое продлевает им политическую жизнь и даёт им возможность продолжать свою античеловеческую политику, рискуют стать соучастниками новых актов геноцида против многоэтнического курдского народа.

Поэтому мы участники Круглого стола в память о трагедии Халабджи, состоявшегося 16 марта 2005 года в городе Москве, обращаемся к Вам с настоятельной просьбой поднять свой голос и приложить усилия для достижения гуманного и справедливого разрешения проблем курдского народа на Ближнем Востоке.

Москва 16 марта 2005 год

Сегодня мы празднуем Навруз

Каждому курду понятно, что это начало Нового года. Каждому русскому тоже станут понятны эти слова, если он прислушается и услышит, что "нав" - это новый, а "руз" или "рож" - это Солнце, та самая "Жар-птица", за которой часто охотятся в русских сказках. Сегодня она приходит сама. Наступает новый год. Мы как будто бы отстали от других народов, поскольку все уже отпраздновали наступление нового года, а у нас он приходит даже позднее, чем в Китае, в момент весеннего равноденствия - 21 марта. Мы сохранили этот обычай, насчитывающий многие тысячи лет от наших предков. Он прост и понятен, пришла весна, начинается новый год с его заботами и радостями. Почему мы, несмотря на то, что в нашей жизни случается многое, и, к сожалению, пока еще много трагического и печального, радуемся этому празднику. Потому что нельзя иначе встречать возвращение солнца, весну, начало полевых работ, пробуждение природы.

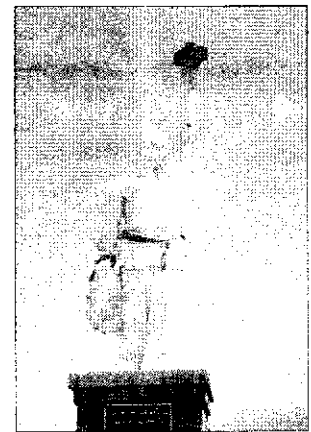
Эта весна для нас не только трагична, но и полна надежд. Курдам удалось прорвать многовековую блокаду и заявить о себе в полный голос. Победа демократии в Южном Курдистане, где курды сумели наладить нормальную жизнь, дает много. Она показывает, что курды выстояли, несмотря на все испытания, когда мы как народ иногда были на грани исчезновения, когда против нас проводилась, а в таких странах, как Сирия все еще проводится, политика открытого геноцида. Выборы в Ираке показали, что, когда завоеваны условия для свободного волеизъявления, курды способны стать и уже стали мощной политической силой, хорошо знающей свои национальные интересы и добивающейся их настойчиво и последовательно.

К сожалению, в таких странах, как Турция, Иран и Сирия, из этого сделали негативные выводы. Это не образовало правящие элиты этих стран, а обеспокоило. Прежде забытые курды, не только боются, но и добиваются своих прав. Пример Южного Курдистана не только обрадовал и вдохновил курдов, но и насторожил и обеспокоил их противников. Они боятся, что курды, составляющие в этих странах многочисленное население, добьются своих прав и станут играть ту роль, которую они заслуживают. В Сирии усилились провокации и преследования курдов, что проявилось в событиях в Камышлы 12 марта 2004 года. Сегодня войска, которые Президент Ассад вынужден убирать из Ливана, направляются в курдские районы Сирии. Смысл этих действий хорошо понятен курдам. Это прямая и очевидная угроза. Вместо того, что признать права курдов и уравнивать их с арабским населением Сирии, отказываясь от политики дискриминации курдского населения, они усиливают репрессивный аппарат.

Но время прошло, наступ-

ление свободы, как и весенний возврат солнца, не остановит. Чем сильнее сирийские чиновники цепляются за свои привилегии, тем меньше у них шансов сохранить свою власть в стране, тем скорее они будут вынуждены повторить судьбу своих коллег из иракского отделения партии БААС. Более продвинутыми оказались власти Турции, которые ради того, чтобы вступить в Евросоюз и получить преимущества принадлежности к Европе, идут на реформы в сфере межнациональных отношений, хотя делают это неохотно и с задержками. Курдам в Северном Курдистане не просто отстаивать свои права. Но это стало можно делать политическими методами, хотя еще недавно турки понимали только силу. Сравнительно медленно происходят изменения положения курдов и в Восточном Курдистане, но и там положение дел меняется к лучшему. В этот праздничный день я хотел бы сказать, что еще десять лет назад, многое из того, что курды имеют сегодня, казалось невероятным. Свобода ускоряет свой бег. Сегодня она бежит к нам на встречу, а не от нас.

Если раньше приходилось воевать с врагами, то сегодня все большее значение имеет для нас уровень культурного и экономического развития.

Мы завоевали свободу на части территории своей страны, часть курдов свободна. Но свободы ждут и других частях Курдистана. Кроме того, в Южном Курдистане нужно сделать жизнь народа процветающей. Повсеместно, везде, где живут курды нужно объединяться, почитать культуру курдского населения, воссоздавать свою литературу, историю, создавать свое кино и делать многое другое. Наш народ никогда не сидел сложа руки, многое делалось и раньше, но сегодня у нас есть стимул делать все это с удвоенной, утроенной силой. И это можно и нужно делать везде, не только в Курдистане, но и здесь в России. Сегодня каждый может внести свой вклад в рост мощи Курдистана. Это радость работать на себя и на свою родину. Если можно поднимется Южный Курдистан, свобода скорее придет и на остальные земли нашей родины.

Да здравствует Курдистан!

Пусть Навруз принесет счастье всем народам!

Пусть будут счастливы все народы, дружественным курдам!

ДИПЛОМАТ

№ 02(015) МАРТ ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА

В Багдаде в среду состоится первое заседание Национального совета (парламента) Ирака, на котором, как ожидается, будет сформировано новое правительство страны. Со времени парламентских выборов в Ираке прошло полтора месяца. Все это время победившие на них ведущие шиитские и курдские партии были вовлечены в нескончаемые споры об условиях формирования коалиции и распределения постов в новом правительстве.

состав провинции территории, заселенные преимущественно курдами, отторгнутые прошлым режимом в пользу прилегающих провинций с преобладанием арабского населения.

С помощью этих мер курды надеются изменить в свою пользу демографический состав Киркука и на референдуме решить вопрос о его присоединении к Курдистану. Против этого возражают проживающие там представители других этнических групп - туркмены, арабы и ассирийцы.

В свою очередь, шиитское руководство, которому предстоит пройти первое испытание властью в стране, уп-

багдадских властей, хотят сохранить свою автономно в рамках федеративного устройства Ирака.

Кроме того, лидеры курдов настаивают на том, чтобы отчисления от продажи иракской нефти были увеличены в пользу Курдистана с нынешних 17 до 25%.

Вплоть до последнего дня поступала противоречивая информация относительно того, удалось ли представителям шиитских и курдских партий преодолеть остающиеся разногласия. Тем не менее, как заявил накануне один из представителей "Объединенной иракской коалиции", Нацассамблея "соберется в намеченное время", да-

Все это вызывает широкое недовольство иракцев, которые говорят, что они не для того рисковали своей жизнью во время выборов 30 января, чтобы наблюдать, как на фоне не прекращающегося в стране насилия политики решают свои проблемы, не обращая внимания на нужды населения.

"Я возлагал большие надежды на политиков, за которых голосовал в день выборов, - сказал в беседе с корреспондентом РИА "Новости" 26-летний выпускник университета Аль-Анбар Мейсам Хусейн. - Идя на избирательный участок, я рисковал своей жизнью и считал, что политики должны это оценить. К

ПОСЛЕДНЯЯ
страница

Масуд Барзани заявил, что для ввода иракских войск на территорию Курдистана будет требоваться решение его регионального парламента

Ввод любого подразделения иракской армии на территорию Иракского Курдистана в будущем будет требовать согласия парламента Курдистана, - заявил руководитель ДПК Масуд Барзани в интервью телевизионному каналу "Аль-Арабия" в пятницу.

"Пешмерга будет частью иракской армии. Курды будут частью иракской армии. Сегодня иракская армия это не

то, что она была ранее", - заявил г-н Барзани.

"Если Курдистан столкнется со внешней угрозой, которая превосходит его местные силы безопасности, тогда иракская армия, конечно, сможет помочь и войти в Курдистан. Но, конечно, ее ввод на территорию Курдистана должен быть одобрен парламентом Курдистана", - сказал глава ДПК.

Национальный совет Ирака сформирует новое правительство

Парламентский ал-ьянс с курдами, получившими 77 из 275 мест в высшем законодательном органе Ирака, необходим входящим в "Объединенную иракскую коалицию" шиитским партиям, имеющим в Нацассамблее 146 мест, для того, чтобы обладать большинством в две трети голосов. Это позволит им проводить нужные решения, не опасаясь вето со стороны оппозиции.

В обмен на свое согласие курды хотят получить от представителей шиитского списка твердые гарантии удовлетворения своих требований. Главное из них - решение вопроса Киркука.

Лидеры курдских партий настаивают на том, чтобы десятки тысяч курдов, насильственно выселенных из провинции Киркук в ходе проводившейся режимом Саддама Хусейна политики арабизации этого района, были возвращены обратно.

Они хотят также, чтобы будущее правительство вновь вернуло в

равлявшейся до сих пор суннитами, опасается, что поспешное решение сложнейшей проблемы Киркука может привести к межэтническим столкновениям, а, возможно, и гражданской войне.

Во-вторых, курды, не одно десятилетие страдавшие от притеснений со стороны арабского большинства, требуют твердых гарантий того, что вопрос обеспечения безопасности курдских провинций на севере Ирака по-прежнему останется в руках курдских вооруженных бойцов "Пешмерга", число которых исчисляется десятками тысяч.

При этом они хотят, чтобы "Пешмерга" получали жалование из федерального бюджета, а правительственные силы не имели права входить на территорию автономного Курдистана без согласия на то регионально-курдского правительства.

В-третьих, курды, с 1991 года живущие фактически независимо от

же если не будет достигнута договоренность по спорным вопросам.

На своем первом заседании членам Национальной ассамблеи предстоит принять присягу, избрать спикера и двух его заместителей, а также состоящий из трех членов Президентский совет - президента и двух вице-президентов.

На пост председателя парламента объединенная шиитская коалиция предлагает кандидатуру одного из немногих входящих в нее суннитов шейха Фавваза Эль-Джаббера. Что касается президента, то еще на прошлой неделе представители шиитских и курдских партий пришли к соглашению, что им станет лидер "Патриотического союза Курдистана" Джаляль Талабани. Глава шиитской исламской партии "Дава" Ибрагим Аль-Джаафари, как ожидается, займет пост премьер-министра Ирака.

До последнего дня шел торг за портфели в новом правительстве.

сожалению, они оказались недостойны нашего доверия. Я разочаровался в них раньше, чем они смогли сформировать правительство".

"Для меня не важно, кто будет премьером или президентом, - вторит ему служащая банка Фатима Сальман. - Главное - правительство должно обеспечить нам безопасность, улучшить условия жизни и ликвидировать коррупцию, которая проникла всюду".

"К сожалению, вместо того, чтобы решать проблемы, волнующие народ, они делят посты", - говорит Сальман.

Есть в Ираке и такие, кто видит в спорах политиков положительный момент. "Консультации политиков являются признаком демократии, - считает преподаватель одной из средних школ в Багдаде Хамид Маджид. - В конце концов, они договорятся и сформируют хорошее правительство, которое сможет постепенно решить наши проблемы".

16 марта 1988 года - день памяти жертв Халабджи

В этот день семнадцать лет назад правительство Ирака совершило одно из самых чудовищных преступлений в современной истории. Незабываемое и непростительное уничтожение города Халабджа, когда погибли пять тысяч человек, а 10 тысяч получили поражение. Независимое расследование показало, что химическое и биологическое оружие использовалось для поражения против 255 городов и деревень Южного Курдистана и потери были не меньше, чем в Халабдже.

Голландца обвиняют режима Саддама Хусейн в геноциде иракских курдов

Трагедию Халабджи считают одним из самых страшных преступлений режима Саддама.

В Роттердаме начинается суд над Франсом Ван Анраатом, голландским бизнесменом, обвиняемым в продаже Саддаму Хусейну химикатов, из которых режим изготавливал отравляющие газы.

Ван Анраат стал первым в истории голландцем, которого обвиняют в военных преступлениях и геноциде.

Следствие считает его виновным в продаже бывшему руководству Ирака химикатов из США и Японии, пошедших впоследствии на изготовление нервно-паралитических и горчичного газа.

Именно эти отравляющие вещества, как утверждается, были использованы в газовой атаке на курдский город Халабджа, в резуль-

тате которой погибли более 5 тысяч человек.

В ходе следствия были использованы материалы, изъятые у бывшего руководителя иракской химической оружейной программы Али Хасана Маджида, известного всему миру под именем "Химический Али", которому в Багдаде предъявлены обвинения в организации нападения на Халабджу.

Американские власти выдали ордер на арест Ван Анраата по обвинению в нарушении им экспортных правил в то время, когда он жил в Ираке на протяжении более 10 лет - до начала американского вторжения в страну в 2003 году.

В это время, по некоторым данным, он снабжал голландскую разведку информацией, касающейся оружейной программы Саддама Хусейна.

Страницу подготовил: региональный корреспондент Бари Бевар.

TƏSİSÇİ VƏ BAŞ REDAKTOR:
TAHİR SÜLEYMAN

İMTİYAZ U SERNİVİSAR:
TAHİR SİLƏMAN

Tel: 00994 050 352-33-18

Azərbaycan şöbəsinin redaktoru:
NƏRİMAN ƏYYUB
Tel: 050 379-92-93

Məsul katib:
KƏRƏM ORUC

Xüsusi müxbir:
RAMİZ CƏBRAYILOV

Müəlliflərin mövqeyi redaksiyanın mövqeyi ilə üst-üstə düşməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri, 40 S.
Mehmandarov küç.
ev 25. mən. 17
Adres: Bakı 40, pos. Ul. C.
Mehmandarova, dom 25. kv.17
Nəvnişan: Bakı 40, soqaq
Mehmandarov xanı 25. mal 17

e-mail: diplomat_gazeti@box.az
Şahadətnamə: N FŞ 005004966

BUSB-un 2 saylı
Sabunçu rayon filialı
VÖEN 1800061582
H/h 438010000
Qəzet "Əbilov, Zeynalov və oğulları" İTK-
da hazır diapozitivlərdən çap olunmuşdur.
Sifariş: 961
Tiraj: 2500